

Посвідчення шлюбних контрактів

Шлюбний контракт - угода, яку укладають за власним бажанням особи, які беруть шлюб. Цією угодою вони закріплюють вирішення питань життя сім'ї, передбачають майнові права та обов'язки подружжя. Право на його укладення мають лише особи, які беруть шлюб, тобто особи, які мають намір одружитися, але цей намір ще не реалізовано.

Кабінет Міністрів України своєю постановою від 16 червня 1993 р. № 457 затвердив порядок укладання шлюбного контракту. Для нього встановлюється обов'язкова нотаріальна форма.

До нотаріуса за посвідченням цієї угоди звертаються громадяни, які мають намір одружитися. Угода набирає сили лише від моменту реєстрації шлюбу. Порядок та умови набуття чинності цією угодою регулюються законодавством; альтернативного вирішення цього питання не існує, тому положення про вступ у силу шлюбного контракту зазначається в тексті самої угоди.

Якщо громадяни вже одружені, нотаріус не має права посвідчити шлюбний контракт, у якому вони виступають як сторони, оскільки на підставі п. 8 постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок укладення шлюбного контракту» від 16 червня 1993 р. № 457 укладений після реєстрації шлюбу шлюбний контракт визнається недійсним.

Місце вчинення цієї нотаріальної дії визначене законодавством, але не досить чітко. Угода укладається за місцем проживання однієї зі сторін або за місцем реєстрації шлюбу. Згідно зі ст. 173 КпШС особи, які бажають зареєструвати шлюб, подають заяву до органу реєстрації актів громадянського стану за місцем проживання однієї з осіб, які беруть шлюб, або за місцем проживання їхніх батьків. Отже, можна визначити місцем вчинення цієї нотаріальної дії як місце проживання однієї зі сторін, так і місце проживання батьків кожної зі сторін, оскільки до реєстрації шлюбу місце його реєстрації визначається саме так.

Шлюбний контракт - єдина нотаріальна дія, яка може вчинитись у присутності свідків. Причому свідки, не будучи стороною, водночас не є і просто спостерігачами, а проставляють свої підписи на шлюбному контракті після підписів сторін. Присутність свідків під час укладення цієї угоди не є обов'язковою - вона залежить лише від бажання сторін, що зазначається в тексті шлюбного контракту. Правове становище свідків, присутніх під час укладення шлюбного контракту, їхні права та обов'язки чинним законодавством не визначені та не передбачаються. Прізвища, імена, по батькові та місце проживання свідків записуються до тексту шлюбного контракту.

Нотаріус, посвідчуючи шлюбний контракт, у якому беруть участь свідки, зобов'язаний установити їхню особу, перевірити дієздатність.

Про встановлення особи свідків і перевірку їхньої дієздатності робиться відмітка у посвідчувальному написі. І хоча свідки не є особами, щодо яких учиняється нотаріальна дія, про документи, на підставі яких було встановлено їхню особу, має бути зазначено в реєстрі нотаріальних дій.

Посвідчуючи шлюбний контракт, нотаріус установлює особу та перевіряє дієздатність осіб, які беруть шлюб, тобто осіб, які виступають сторонами угоди.

Предметом регулювання шлюбного контракту можуть бути:

питання, пов'язані з правом власності на рухоме чи нерухоме майно, придбане як до, так і під час шлюбу, на майно, одержане в дар чи успадковане одним із подружжя;

питання, пов'язані з утриманням подружжя;

порядок погашення боргів за рахунок спільного чи роздільного майна;

немайнові зобов'язання;

моральні зобов'язання;

особисті зобов'язання;

інші питання життя сім'ї.

У самому шлюбному контракті можуть передбачатися положення про зміну його умов, унесені за згодою сторін протягом існування шлюбу договором, що укладається в порядку, передбаченому для укладення шлюбного контракту. Під час унесення таких змін, за бажанням сторін можуть бути присутніми і свідки - як ті, що супроводжували укладення основної угоди, так і інші особи. Угода про внесення змін до шлюбного контракту підлягає нотаріальному посвідченню.

П'ятнадцята київська державна
нотаріальна контора